A KÁRPÁT-MEDENCE CIVIL TÁRSADALMÁNAK
TUDOMÁNYOS ÉS ISMERETTERJESZTŐ KÖZLEMÉNYEI
VI. SZÁM

kárpátikum
közhasznú alapítvány

NÉPI MESTERSÉGEK

NCA
NEMZETI CIVIL ALAPPROGRAM

A KÁRPÁT-MEDENCE
CIVIL TÁRSADALMÁNAK
INFORMÁCIÓS ÉS TUDOMÁNYOS
KÖZLEMÉNYEI
VI. SZÁM

NÉPI MESTERSÉGEKKEL A HELYI TERMÉKFEJLESZTÉSÉRT A TERMÉSZET- ÉS TÁRSADALOMBARÁT KÁRPÁT-MEDENCÉBEN

A Nemzeti Civil Alapprogram Nemzetközi Civil Kapcsolatok és Európai Integráció Kollégiuma által kiírt a Kárpát-medencében megvalósuló civil szervezetek közötti magyar-magyar együttműködés, határmenti és határokon átnyúló civil kapcsolatok támogatására című program információs füzete.
(Pályázat kódja: NCA-NK-10-C-0977)

A kiadvány ingyenes.

Szerzők:
Kaczur Ágnes
Vágó Boglárka

Szerkesztő:
Kajati György

A kiadvány
Nemzeti Civil Alapprogram
támogatásával jött létre.

TARTALOMJEGYZÉK

KOVÁCSMESTERSÉG (K.Á) 1
ÖTVÖSSÉG (K.Á) 2
CSERÉPKÁLYHA-KÉSZÍTÉS (V.B) 3
FAZEKASMESTERSÉG (V.B) 4
ÜVEGFÚVÁS (V.B) 5
KŐFARAGÁS (K.Á) 6
FAFARAGÁS (K.Á) 7
A NÉPI FAFARAGÁS, DÍSZÍTŐ - ÉS BÚTORMŰVÉSZET (K.Á) 8
KOSÁRFONÁS (K.Á) 9
SZAPPANKÉSZÍTÉS (V.B) 10
NEMEZKÉSZÍTÉS (K.Á) 11
GOBELINHÍMZÉS (K.Á) 12
GYÖNGYFŰZÉS (K.Á) 13
SELYEMFESTÉS (K.Á) 14
NÉPMŰVÉSZETI BABÁK (V.B) 15
MACKÓKÉSZÍTÉS (V.B) 16
CSUHÉFONÁS (V.B) 17
KÜRTŐSKALÁCS-KÉSZÍTÉS (V.B) 18
MÉZESKALÁCS-KÉSZÍTÉS (V.B) 19
TOJÁSDÍSZÍTÉS (V.B) 20

Kiadja:
Kárpátikum Közhasznú Alapítvány

3300 Eger, Kolozsvári u. 34.
http://karpatikum.hu
info@karpatikum.hu
Adószám: 18590070-1-10

Kovácsmesterség

Sokan úgy vélik, hogy a vas rideg, nehéz, lélektelen, de akik ismerik a kovácsmesterek remekeit, tudják, a fém életre tud kelni, a szilárd, hideg anyag rugalmasságot, mozgékonyságot kelthet. A klasszikus kovácsoltvas termékek a kézműves ipar remekei. Ezek kézi erővel készülnek, az 1000°C fölé hevített vas végső formáját a kovácsmester kalapácsütéseinek hatására nyeri el. Az egyes elemek összeillesztése is kisipari módszerekkel történik, a részegységeket kalapácsolással történő összeforrasztással, a rögzítéseket pedig csak bilinccsel vagy szegeccsel oldják meg. Mivel ez igen idő- és munkaigényes tevékenység, nem csoda a magas ár. Ennek ellenére nem ritkák a szép kovácsoltvas kapuk, kerítések, ablakrácsok, ágyak, és a kovácsoltvas belsőépítészeti dísztárgyak sem. Az elkészített daraboknál fontos az ápolás, hogy ne rozsdásodjanak el melyet a többszörös lefestéssel érhetünk el. A kovácsoltvas egyre elterjedtebbek a világ minden részén. A kovácsmesterség mégis hanyatlásba van, hiszen a manapság beépítésre kerülő kovácsoltvas döntő többsége már nagyüzemi keretek között készül.

Ötvösség

Az ötvösség nemesfémeket feldolgozó kézművesség. Az ötvös sokféle kézi és gépi eszköz segítségével készít el a tárgyakat. A műveletek végzéséhez kézügyességre, formaérzékre, anyagok alakíthatóságával kapcsolatos ismeretekre van szükség. Az ötvözet fémes anyag, amelyet egy fémnek (alapfém) egy vagy több másik fém vagy nem fémes elem (ötvözők) összeolvadásából vagy egymásban való oldásából nyernek. Anyagai a

nemes- (ezüst, arany, platina) és nem nemesfémek (réz, bronz, vas, ón, illetve a különféle ötvözetek). Megmunkáló eljárásai közül a legfontosabbak a kalapálás, az öntés, a forrasztás, a nyújtás, hengerelés és a dróthúzás. Alakító és egyben díszítő művelet a trébelés (fémverés), melynek során a tárgy belső oldalát homorú mintába kalapálják, majd felszínét cizellálják (eldolgozzák). Az ötvösművészet bizonyos korszakaiban állati és növényi eredetű anyagokat is felhasználtak díszítésre pl.: kagylókat, gyöngyöt, csontokat, növényleveleket, majd a díszítések drágakövekkel bővültek. Az ötvös készítmények jelentősebb, művészibb csoportját különféle használati- és díszedények képezik, illetve ékszereket és különféle öltözet kiegészítő darabokat készülnek e mesterségen belül.

Cserépkályha-készítés

A mai cserépkályhák ősét a 12-13. században építették meg, valószínűleg. Nagy odafigyelést igényel egy-egy ilyen kályha megépítése. Először az alapot alakítja ki a mester, amit körbeépít csempével, a tetejére pedig tetőcserép kerül. Ezután felteszi az első csempesort a sarkokra, majd pedig a kályha többi részére is. Mindig bevizezi őket, hogy jól egymáshoz kössenek a cserepek, amiknek a közét agyaggal tölti ki. Kis idő múlva acéldróttal megerősíti ezt a réteget és agyaggal bevonja, amire új cserépréteg kerül, majd ezt is hagyja száradni, és így halad tovább felfelé. Eközben kialakítja az ajtó helyét, a tűzteret és a belső füstjáratokat. Ha a kályha elkészült a tetejét tetőcserepekkel és agyagréteggel zárja a mester. Utolsó munkaként a csempék közének kifugázása marad. Újabban megint elterjedt lett a cserépkályhával való fűtés, így sokféle forma és szín közül válogathatunk.

Fazekasmesterség

A fazekasság során égetett agyagból állítják elő a használati tárgyakat, elsősorban edényeket. A legismertebb hagyományos eljárás a mesterségen belül a korongozás. Ilyenkor egy kerek lapot egy függőleges központi tengelyen gyorsan forgatnak. Ezt a mozgást sok esetben a tengely alján lévő nagyobb fakorong lábbal való hajtásával érik el. A felső részre kerül a tisztított agyag, melyet a mester vizesen formál megfelelő mozdulatokkal, vagyis nedves kézzel, illetve egy vizes bőrdarabbal alakítja ki az edényt. Így készül el a forgástest, amelyet később kiegészítenek például egy füllel, ha kancsót készítenek. Ezután a díszítés következik, amit még a puha agyagba vájnak. Ezt követően szárítják, majd égetik az edényeket. Az égetés igen hosszadalmas folyamat, nem ritka, hogy 6-8 óráig tart a kemencében. Ezeket az edényeket az eljárás végén mázzal vonják be, hogy a vizet ne eresszék át.

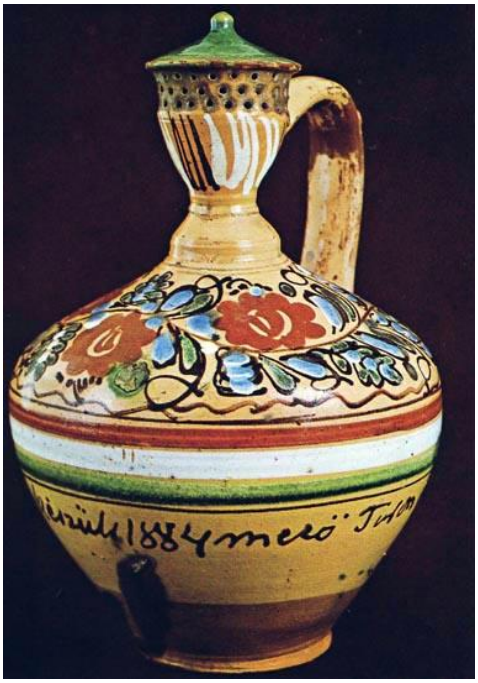

Üvegfúvás

Az üvegkészítés mestersége egészen az ókorig nyúlik vissza. Sokáig titkos volt az üveggyártás menete és az üveg összetevői is. Az öblösüvegek kézi gyártásánál az üvegfúvó a tüdőből kifújt levegővel formálja buborékalakúra a tüzes üvegolvadékot.

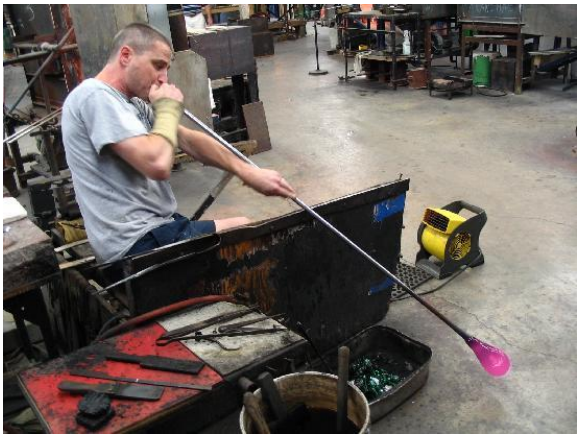

Szerszáma az üvegfúvó pipa, amely 2-3 méter hosszú és 1,5-3 cm átmérőjű, vékony acélcső. A mester a pipa végét megmerítve olvadékot vesz ki a kemencéből és forgatás közben egyenletes falvastagságú, üreges testté fújja. A különböző formákra különböző technikákat alkalmaznak. A „fújás" végeztével a pipáról egy határozott mozdulattal leütik a kész formát. A továbbiakban egy hűtőkemencébe helyezve fokozatosan feszültségmentesítik az üveget, azaz így érik el, hogy ne repedjen meg. Ezek után lecsiszolják az egész felületet és díszítik. Magyarországon számos helyen megtekinthető, hogyan dolgoznak a mesterek.

Kőfaragás

A kőfaragókat eredetileg a kőműves megnevezés jelölte. A kőfaragó mesterség elnevezés a 16. század második felére tehető. A kőfejtés és a kőfaragás rendszerint nem különült el egymástól a régmúltban. „Nem lehetett jó kőfaragó, aki a bányászáshoz nem értett, de jó bányász sem lehetett, aki nem tudta, hogy mi van a kőben. „ A kőfaragás kezdeti lépése az útburkolati kövek készítése volt. A kőfaragással készített munkadarabok az építkezéseknek, majd a különböző igényeknek megfelelően bővült. Sok mester úgy tartja minden kő megmunkálható, ha van megfelelő eszköz és akarat a munkához. A leggyakoribb kőzetek, melyeket a mesteremberek használnak: a gránit, márvány, mészkő, tufa, terméskövek. A kőzetek megmunkálásához szükséges eszközök: kalapács, csákány, vésők. Kőfaragómesterek első nagy feladatai kezdetben a kőházak, kővárak építése volt, majd megjelentek a kőkapuk, kővárak, kőhidak. A kő építőelemként történő felhasználása mellett leginkább a sírkő- és a kőkereszt állítás szokása terjedt el. A mai napig készítenek kézi faragással készült sírkövek és keresztek. A kézi kőfaragást a gépi technikák hátérbe szorítják.

Fafaragás

A fafaragás egyidős az emberiséggel, és a világ minden táján elterjedt. A népi díszítő faragás kialakulásában rendkívül nagy szerep jutott a pásztoroknak. Egyre szebb, motívumokban gazdag pásztorbotok, hozzájárultak ahhoz, hogy számtalan használati eszközök készültek fafaragással. Kezdetben faragási motívumokkal díszítetek a tárgyakat, majd a tárgyak kifaragása jelent meg az asztalos munkák között. A használati eszközök mellett a fafaragás a dísztárgyak, szobrászat, és épületszerkezeti elemek körében egyaránt megtalálhatóak. A fafaragás kezdeti lépése a megfelelő fa kiválasztása. A nyersfát könnyebb faragni, de később vetemedik és repedezik. Használati és

dísztárgyainkat száraz fából készülnek. A kemény fák faraghatóságát javíthatjuk, ha vékony petróleum réteggel bekenjük őket faragás előtt. A fenyőfélék nem igazán alkalmasak faragni, mert könnyen hasadnak. A gyümölcsfák a legalkalmasabbak a faragásra, diófa, juharfa, cseresznyefa, diófa, tölgyfa, de kedvelt még a hársfa és az éger. A különböző fa félék különböző fafaragási eszközöket kívánlak meg, bicska, vésők, karcoló, vájó szerszámok, csiszolok. A fafaragással készülhetnek tárgyi eszközök, dísztárgyak, kopjafák, és a székelyeknél megjelenő székelykapu.

A népi fafaragás, díszítő- és bútorművészet

A bútorokat a faragáshoz értő parasztember maga is elkészítette, de már a középkortól kezdve tudunk asztalos céhekről, bár ezek elsősorban nem a parasztembereknek készítettek. A magyar parasztbútorok legrégebbi rétege faragott, ácsolt technikával készült. A festett bútorok a XVIII. századtól ismertek. Az elkészült bútordarabokról könnyen eldönthető, hogy hol készültek, hiszen minden vidéken más és más faragási technikával, színvilággal készíttetek el a bútorokat. A faragásokban

leginkább virágminták, vadászjelentek, harcokat, geometriai motívumok jelennek meg. A református templomok karzat és mennyezetdíszítése nagy hatást gyakorolt a paraszti asztalosok művészetére. Legszebb alkotások Erdélyben találhatóak. Hazánk festet bútorai Eger, Miskolc, Komárom, Sátoraljaújhely és Hódmezővásárhely városaihoz köthetőek. Népi fafaragással készült bútorok: tulipános ládák, lócák, szekrények, komódok, székek, asztalok, bölcsők stb. A régi típusú bútorok ma újra nagyon kedvelt bútordarabokká kezdenek válni.

Kosárfonás

A kosárfonás ősidőkre visszanyúló mesterség. A világ különböző részein számtalan kosárfonási eljárás alakult ki. Különböző növényi anyagokat használnak a fonás alapanyagául például pálmaféléket, gabonaszárakat, nádat. Nálunk főként fűzféléből fonnak. A zöldvesszőket méretük szerint osztályozzák, főzőüstbe főzik, amíg a háncs le nem válik a vesszőről. A hántolás után kiszárítják; nagyon fontos, hogy azonnal ki legyen szárítva, különben bepenészedik. Majd az alkalmasnak talált veszőket minden felhasználás előtt 5- 6 óráig áztatni kell, hogy könnyű legyen vele dolgozni. A kosarak formáját elsősorban a funkciójuk, így a bennük tárolt élelmiszerek, és egyéb használati tárgyak jellege határozza meg. A vesszőből készült kosarak régiesebb változata az úgynevezett kávás kosár. A félgömb alakú kosár vázát vastagabb vesszőből készült kosár alkotja, amit vékonyabb vesszővel fonnak be. A fenekes kosár (mai bevásárlókosár) készítése újabb keletű. Ennek először a fenekét készítik el kereszt alakban egymásba dugott vastagabb vesszők körbefonásával, majd a fenék szélébe szúrt vesszőkön folytatják a kosár falának elkészítését, majd száját szegéssel erősítik össze, fület is készítenek hozzá.

Szappankészítés

A szappant alapvetően háromféleképpen lehet elkészíteni. Az első az öntéses eljárás, amely során kész glicerinszappant olvasztanak fel. Majd a díszítés és illatosítás során újraöntik különböző formákba. A második a hideg eljárás, amelynek a lényege, hogy zsírokat és olajokat vegyítenek lúgoldattal. A szappanmassza kitöltése és szilárdulása után hetekig kell érlelni. Minél tovább érlelik, annál jobb minőségű lesz. Ezzel az eljárással nagyon szépen díszíthető szappanokat tudnak alkotni a készítők. A harmadik a meleg eljárás, ekkor a szappanmasszát meleg helyre teszik, ahol kis idő alatt elpárolog belőle a felesleges víz. Ez a szappanfajta lehűlve 1-2 hét múlva teljesen használható. Mostanság nagyon elterjedt, hogy kecsketejből készítik a tisztálkodószert, az arra kialakított eljárás segítségével. Illatosítására természetes anyagokat használnak, melyekből rengeteg fajta létezik, így nagyon sokféle szappant tudnak készíteni.

Nemezkészítés

E mesterség őshazája Ázsia. Olyan tájakon alakult ki, ahol nagy területeket elfoglaló füves puszták terültek el. Ezek a vidékek voltak

juhtartásra alkalmasak, azé az állatéra, melynek gyapjából a nemez készül. A szó eredete perzsa, jelentése "ver", ami összefügg a nemez készítésével, ugyanis az alapanyagot összedöngölik, "összeverik", illetve összegyúrják. A nemezelés lényege, hogy melegvízzel és kevés szappannal összedolgozzák a gyapjút, mely vastag és jól szigetelőanyaggá áll össze Ez csak az alap, mivel rengeteg technika létezik. A készítése csak abban módosul, hogy milyen tárgyat szeretnénk a gyapjúból készíteni. A nemezt lehet szabni, varrni, festeni, díszíteni. Készülhet belőle lakásdísz, falikép, takaró, alkalmazható a konyhában a belőle készült sütőkesztyű, utazáshoz nyakpárna. A gyerekek is nagyon szeretik a nemezből készült labdát, mackót, párnácskát, mi elnyűhetetlen. Hordhatjuk magunkon karkötőként, sapkaként, praktikus a belőle készített kalap, mellény vagy táska. Használhatjuk tolltartóként, lehet belőle szemüvegtok, cigarettatartó, mobiltartó, pénztárca, újságtartó, könyvborító. Mi készül a színes gyapjúkból az a mi ügyességünktől, és kreativitásunktól függ.

Gobelinhímzés

A gobelinhímzés-technika a 19. században alakult ki Franciaországban**.** A gobelinhímzés egy szövéstechnikát utánzó technika, amely tulajdonképpen a keresztöltés balról jobbra dőlő felét használja alapöltésként. A gobelin vagy szövött kárpit, faliszőnyeg, falkárpit a fal takarására és díszítésére szolgáló textil, esetleg festett vagy préselt bőr. Általában pamuttal, hímzőfonallal, gyapjúfonallal, ritkábban selyem- vagy fémszállal készítik a hímzendő képet. Mindig balról jobbra haladunk, a hímzendő munkát nem forgatjuk munka közben, így a dőlésirány azonos lesz. A hímzendő alapanyag minden köteges szálkereszteződését átfogja a hímzés. Célszerű annyi tűt használni, ahány színnel dolgozunk, mert így nem kell színváltásnál állandóan újra fűzögetni a következő szín fonalát. Ennek a hímzéstechnikának nincs önálló motívumkincse, formavilága. A régi gobelinszövéssel készített falikárpitok mintáinak felhasználásával képeket, virágcsokrokat stb. festenek vagy nyomnak elő az alapanyagra, melyeket rövidáru boltokban megvásárolhatóak. Mintákkal főleg falvédőket, asztalterítőket, ágyterítőket, faliképeket díszítenek. Selyemhímzéses gobelinnel ékszereket, ékszerdobozokat, finom blúzokhoz, ruhákhoz, öveket, gallérokat, kézelőket, gombokat is készítenek.

Gyöngyfűzés

A gyöngyfűzés kezdete egészen az őskorig nyúlik vissza. Ekkor még csontból, agyagból, kagylóból, és különböző magvakból készítettek ékszereket. Később már borostyánt, kék illetve sárga üveggyöngyöt, vasgyöngyöt használtak. Már az ókori Egyiptomban már magas fokon művelték az üveggyöngy gyártását, és innen jutott el más országokba is. A római császárság idején Alexandria, majd Velence lett a gyöngykészítés és gyöngykereskedés központja. Amerikai felfedezésével az indián kultúrába is belopta magát a gyöngy. Manapság egyre nagyobb választék található a gyöngyökből, mint színük és méretük alapján a boltok polcain. A gyöngyfűzéshez szükséges eszközök: gyöngyök, különböző vastagságú damilok, drót, fonal, gumicérna, kapocs és kis fogó. Az előbb említettek eszközök közül attól függ mit és milyet választunk, hogy mit szeretnénk készíteni a gyöngyökből. Készíthetünk: ékszereket, kiegészítőket, csatokat, táskákat, dísztárgyakat. Ezt a mesterséget bárki elkezdheti, akinek türelme van a csodás dolgok kivételezéséhez.

Selyemfestés

A selyemhernyó tenyésztés és a selyemszövés mesterség kínai múltra tekint vissza. Évszázadok során a selyem fontos kereskedelmi áruvá vált a világ minden részén. Egy selyemszál nagyon vékony, ezért több szálat sodornak össze, hogy megfelelő vastagságú selyemhez jussanak. A nyersselyem még tartalmaz ragasztóanyagot, ezt az anyagból mosással eltávolítják. Majd puha, fényes, sima felületű, fehér selymet nyernek. Tulajdonságai, hogy erős, jó nedvességszívó, hőálló és nagyon jól festhető. A selyemfestés első lépcső foka, hogy a mester eldönti milyen mintázat, kíván a selyemre elkészíteni, majd kontúrozással a selyemre rajzolja a motívumot. Festés előtt a selymet ráfeszíti a festőkeretre csipeszek segítségével.

A festés során bármilyen színt használható, csak ügyelni kell, mert a selyemfestéket kismértékben tudjuk világosítani, teljesen eltüntetni a festéket a selyemről nem lehet. A festés és száradás után a selyemképet a hátoldalán ki kell vasalni, hiszen a vasaló hőjének hatására történik a festék fixálása. A selyem használata rendkívül sokrétű a kultúrákban: öltözködés, díszítés, képek, terítők, falvédők, könyvborítók egyaránt készülnek e mesteri munkával, mely a harmóniára való törekvés és a természet egy darabját, a szépséget akarja megragadni és megőrizni.

Népművészeti babák

A babák különböző tájegységek népviseletét mutatják be. A figurákat több évtizedes tapasztalattal rendelkező mester tudja kiválóan elkészíteni. Nagyon aprólékos és precíz munka szükséges hozzá. Először a baba törzsét készítik el: a méretarányosan megvarrt alakot vattával tömik ki. A kezek és lábak drótra felhúzott anyagból állnak. A babák feje általában porcelánból van, ezt külön porcelángyárban állítják elő, és lehetnek a kezek és lábak is ebből az anyagból. Ezután az arc megfestése következik, ez kézi pingálással készül. A babák által viselt papucsokhoz és csizmákhoz bőrt, illetve filc anyagot használnak. A figurák haja műhajból van, ezt szépen besodorják és a fejre ragasztják. A viseleteket géppel és kézzel varrva készítik el. A ruhák anyagához csipkét, szalagokat használnak, és még gyöngyökkel is díszítik a kész alkotásokat. A készítők kizárólag a hagyományos népviselet alapján készítik el a babákat, amik 19 cm-től 70 cm-ig megtalálhatóak.

Mackókészítés

Ennek a mesterségnek ugyan nincs még nagy múltja, ám ennek ellenére népszerűek a kézzel készített mackók. Szinte bármekkora méretben fellelhetőek és készítőik többnyire egyedi figurákat alkotnak. Az alapanyag lehet szőrme, filc, vászon, frottír vagy bársony. A mackók karjai és lábai forgathatóak, így ehhez szükségesek a „végtagforgók”, amik műanyagból készülnek és rávarrják a maci testére. A mackó

törzsét, lábait és karjait különféle anyagokkal töltik meg, mérettől függően: kisebbeknél vattát használnak, a nagyobbaknál pedig töltő flízt. A macikra gyakran ruhákat is adnak, ezt is a mackókészítő varrja kézzel vagy géppel, ahogyan a figurákat is. Manapság már bárki megtanulhatja, hogyan is lehet ezeket a kedves plüssöket elkészíteni, ugyanis a ’mesterek’ szívesen tartanak tanfolyamokat, így mindenki megalkothatja a saját kis kabaláját.

Csuhéfonás

Régen a kukoricacsuhé megmunkálásának nagy hagyományai voltak. A gyerekek mind csuhébabákkal játszottak. Napjainkban a lakások szép díszítője lehet egy-egy csuhéfigura. Készítésekor a kukoricacsövet burkoló levél külső részét leszedik, és egy belsőbb háncsréteget használnak a csuhéfonás alapanyagaként. Ezt beáztatják vízbe, megpuhítják és csíkokra tépkedik, ezután pedig kiszárítják. Ezekből a kiszárított szálakból különböző tárgyakat készítenek: kosarat, babákat, virágokat, de akár még lábtörlőt is. A fonáshoz szükség van formákra, amire ráhajtogatják a kiszáradt kukoricaháncsokat. Gyakran nem csak a csuhét, hanem a tengeri csutkáját is felhasználják egy-egy figura elkészítésénél. Az iparművészek szerint a csuhéfonás fortélyait sok türelemmel és kitartással lehet csak elsajátítani. Manapság szakkörökön tanítják, hogyan kell elkészíteni a különféle tárgyakat csuhéból.

Kürtőskalács-készítés

Az eredetileg székelyföldi sütemény nagy népszerűségnek örvend évek óta. Eredetileg a kályhacső volt az elnevezés ihletadója, mivel mérete pontosan akkora volt. Egyre több kürtőskalács-üzletet találunk ma Magyarországon. Korábban készítésénél a vékonyra nyújtott, kelt tésztából mintegy 2 cm széles csíkokat vágtak, és ezt a tésztaszalagot kürtőskalácssütő-

fára, dorongra tekerték fel úgy, hogy a tésztacsíkok széle egymásra tapadt és egybesült. Manapság már külön, erre a célra kialakított kürtőskalács-sütő gépek vannak. Többféle kifejezés van hazánkban a sütemény elnevezésére: a Dunántúlon például dorongfánk vagy botratekercs, a Kisalföldön pedig kürtősfánknak hívják. Míg régebben kevés ízesítésű kaláccsal találkozhattunk, napjainkban több mint 20 féle ízt találunk, köztük sósat is különböző fűszerek közreműködésével.

Mézeskalács-készítés

A mézeskalács kedvelt vásári ajándék évek óta. Bár napjainkban sokkal inkább a pékségekben szerezhető be a finom sütemény. A mézeskalácsnak számtalan receptje létezik, a főbb összetevők a méz, a cukor, a liszt, a tojás és a fűszerek. A hozzávalókat összegyúrják, hűvös helyen

pihentetik, majd a jól formázható tésztát különböző alakúra szaggatják. Ezután a kalácsokat díszítik. Számtalan díszítési módja lehetséges a süteménynek. Az igazi vásári mézesen azonban többnyire magyar motívumokkal találkozunk. A kalácsot bevonják tojásfehérjével vagy piros ételfestékkel, esetleg kakaós folyadékkal, melytől barna lesz. Ezután általában írókázással díszítik, azaz tojáshabbal rajzolják a motívumokat. Egyéb dekorelemek is lehetnek a kalácsokon, például magvak, vagy elterjedt még, hogy egy pici tükröt raknak a sütemény közepébe.

Tojásdíszítés

A népi hagyomány szerint a leányok húsvétot megelőzően hímes tojásokat készítettek, hogy húsvét hétfőjén átadhassák azokat a locsolkodó fiúknak. A húsvéti tojások különböző technikákkal készülnek, és sok helyen igyekeznek megőrizni az egyes tájegységekre jellemző motívumokat. Napjainkban művészi szintre emelték a tojásdíszítést: nagyon sok technikát használnak, és nem csak tyúktojásból, de fából is gyönyörű hímeseket készítenek, sőt patkolt változatuk is létezik. A tojásfestők a díszítés előtt mindig kifújják a tojásokat, és csak ezután kezdik el a dekorálást. A díszítéshez ecsetet, írókát (tollalakú, hegyes eszköz), szivacsot, csepegtetéshez viaszt, a fényesítéshez pedig olajat használnak, illetve a patkós tojásokhoz pici fémből készült alakzatokat. Tulajdonképpen ahány tojásdekoráló mester, annyi fajta díszítő elem létezik, bármit rá lehet tenni a tojásokra.

A Kárpátikum Közhasznú Alapítvány Tartós közérdekű céljai:

1. A kárpát-medencei magyar kulturális és természeti örökségek népszerűsítése, valamint széles nyilvánosság előtti megjelenésének támogatása.

2. Globalizálódó világunkban a magyarsághoz kötődő értékek, termékek (hungarikumok), hagyományok és tevékenységek regionális szerepének erősítése, és ezáltal az emberek identitástudatának növelése.

3. A magyarországi és a határon túli nemzedékek és nemzetiségek egymáshoz való közeledésének, egymás mindennapi életével, szokásvilágával és helyi kultúrájával való megismerésének elősegítése.

4. A kárpát-medencei közösségek természet- és társadalombarát életképének kialakításában való részvétel.

5. A Kárpát-medence eddig mind társadalmi, mind természeti szempontok szerint feltáratlannak ítélhető, illetve kevéssé ismert, de turisztikai értékkel rendelkező területeinek felkutatása.

6. A Kárpát-medencei falusi turizmus, az ökoturizmus és a gyógyturizmus népszerűsítése hazánkban és határainkon kívül - különös tekintettel az ifjúság körében.

7. Az idegenforgalom, turizmus terültén tudományos tevékenységet folytató felsőfokú oktatási intézmények hátrányos helyzetű, magyar nemzetiségű hallgatóinak támogatása.

KÉRJÜK, HOGY ADÓJÁNAK 1 %-ÁVAL TÁMOGASSA CÉLJAINK HATÉKONYABB MEGVALÓSÍTÁSÁT!

Adószám: **18590070-1-10**